

Javnaðarflokkurin vísir á gongdar leiðir:

Vit kunnu fáa meirinntøkur uttan at royta borgaran meira

Javnaðarflokkurin hevur ítökilig uppskot um, hvussu landskassin fær meiri pening inn, uttan at tað verður neyðugt at fara út til vanliga lantakaran eftir hesum pengum. Flokkurin skjýtur upp fleiri møguleikar í álitinum til figgjarlóg og fara vit at trýva í greinina um inntøkur til landskassan í dag.

Inntøkusiðan á eini figgjarlóg er hin týðningarmesta, tí hon gevur møguleikarnar fyrri at veita tænastu ella fremja útbýgging.

Samgongan, ið als ikki dugdi at nýta bremsuskipanina á føroyska akfarinum, stæðgaði hesum so harðliga, at fœringurin leyp framav og nú liggur sorlaður á farvegunum. Hetta hóast javnaðarflokkurin ávaraði og visti á, at ein stigvis tálming var farin fram í 1988, soleiðis at vit í 1989 vildu komið í hóskaði javnvág. Hetta vátta projekterings- og byggingfeløg í dag.

Samgongan dugdi ikki at nýta bremsuskipanina á føroyska akfarinum, stæðgaði hesum so harðliga, at fœringurin leyp framav og liggur nú sorlaður á farvegunum

Ti var landsstýrisskiftið í juni tann stóra politiska vanlukkan, tí hetta gav møguleika fyrri sambandsins kensuleysa og fyrirlitaleysa »búskapareksperimenti«, sum í forhend var dømt at miseydnast.

I hesi stæð samgongan hevur fœrt okkum út í, spyr hon akærandi andstøðuna, hvussu hendan vil útvega meiri pening.

Svar okkara — at hetta ikki skal gerast uppá samgongunnar »præmissir« — men at her velst um, hvønn heildarpolitikk tú vilt reka, verður als ikki góðtikið. Tú skalt bert taka ábyrgd av at flyta enn meiri pening frá vanligum fólki til at typpa holini í eini ónýtiligari borgarligari búskaparskipan.

Javnaðarflokkurin ásannar tí, at ongin nytta er í at leita eftir peningi til framhald av tí visnipolitikki, meirilutauppskotið til figgjarlóg er prógv um.

Javnaðarflokkurin ásannar eisini at við hes-

um politikki ber ikki til at meta inntøkurnar í 1990 hægri enn meirilutin hevur gjørt. Helst verða bæði skatta- og tollinntøkur enn lægri.

Goymslurnar tæmast sjálvsagt spakuliga, men vinnurekandi verða varin við at taka vörur heim, tí borgarin torir neyvan liva. At hetta er nýtslutemjandi skal sannast, men máti skal vera við.

Neyðugt er tí at ganga nýggjar leiðir í inntøku-politikki.

Veikleikarnar í okkara skattaskipan hevur Javnaðarflokkurin so ofta vist á. Ikki minst tann veruleika, at veikar sálir — serliga síðan vit fingur serkonar skattaráðgevarar — altið vilja misnýta tær skipanir, ið skuldu vera til gagns fyrri fjöldina.

Hetta er borgarligur politikkur — høgropolitikkur — sum byggir á hugmynd um, at nœkur skulu hava so leysar teymar, at tey skulu

kunna gerast samfelags-slóðarar.

Ein misnýtsla, ið harðliga hevur vundið upp á seg seinastu 8 árin, er spekulasjón í at læna pening til »uppsparing«, har læntur peningur verður settur inn á bók.

Hetta ger, at tey, sum veruliga treingja til rentufrádrátt fyrri at kunna seta búgv, missa henda fyrirmin, tí neyðugt er at brandskatta restinntøkuna, so rentuspekulantarnir kunnu koyra hesar hundraðtals miljónir í lúman.

Renturnar av 3—5 milliardum krónum eru bæði frádráttarentur og »uppsparingsrentur«, og geva soleiðis skattafrían rentuvinning, sum kostar landskassanum 3-400 miljónir krónur. Javnaðarflokkurin setur í hesum figgjarlógaruppskoti framynski um broyting í skipanini, so møguleikin í duplutspekulasjón við rentum fellur burtur.

Hetta kann sjálvsagt ikki verða framt uttan fullt endurgjald til teirra, sum veruliga dragast við rentubýrðuna av tungum sethúsálanum. Helst verður eisini neyðugt at gera yvirgangsskipanir fyrri aðrar rentur, sum ikki bein-

leiðis hava samband við búseting, men stava frá figgjarviðurskiftum, húski hava grundað seg á, eitt nú við keypi av innbúgv, húsarhaldstólum, bili ella báti.

Eftir fáum árum vil henda skattalógarbroyting minka úttanlandsskuldina við 2-3 milliardum krónum og geva landskassanum einar 3-400 miljónir krónur í meirinntøkum.

Torfœrt er at meta um, hvat ein lagalog og stigvis broyting fyrri privatpersónar kann geva fyrsta árið, men leggjast má so til rættis, at hon í 1990 gevur einar 20 milj. kr. í landskassan.

Stórur partur av útlánum í peningastovnum hevur landskassaveðhald aftanfyrri. Í Danmark, har bankarnir stórt sæð hava alla ábyrgdina av vinnulivsfinging og nærum einki statsveðhald, er loyvað skattligi avsetingin at standa móti tapi 3% av útlánum. Fyrri mánaði síðani loyvdi landsstýrið í reglugerð bankunum avseting uppá 11% ella einar 720 milj. kr. skattafritt.

Broyting til t.d. 6% kundi givið landskassanum einar kr. 165 milj. í

Landsstýrisskiftið í juni var ein politisk vanlukka, tí hetta gav møguleika fyrri sambandsins kensuleysa og fyrirlitaleysa »búskapareksperimenti«, sum í forhend var dømt at miseydnast

meirinntøku fyrsta árið. Tá bankarnir óivað nú fara at missa nakað av peningi í ár, og tá møgulegar broytingar í rentumarginalinum kunnu ávirka støðuna, er tó rætt at miða imóti, at broytingin í avsetingarprosent fyrsta árið gevur landskassanum 80 milj. kr. í meirinntøku.

Uppskotið hjá Sjálvstýrisflokkinum um avmarking í avskrivningarmøguleikunum fyrri skrivstovu- og handilsbyggingar til 5 og 2% var skilagott. Hesir bygningar eiga stóran part av teirri úttanlandsskuld, sum samgongan roynir at flyta frá privatum yvir til landskassan.

Uppskotið eigur at verða uppafturtikið. Javnaðarflokkurin var við til at skapa tænastuvinnuni henda avskrivningarmøguleika, flokkurin hevur tí einki imóti at fremja broytingar stigvist, soleiðis at vinningur landskassans í 1990 verður avmarkaður til 15 milj. kr.

Møguleikar vinnulivsins fyrri óavmarkaðum rentufrádrátti sum rakstrarútreiðsla, hóast lán-tøka ikki er neyðug, tí miljónir standa á bók, mugu avmarkast, so at mótkrøning fer fram áðrenn skatting.

I teimum fœrum, har

